مدیرکل پارک علم‌وفناوری دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

دانشگاه لجستیک فناورانه جهش تولید است

اولین پارک علم‌وفناوری غیردولتی در ایران توسط دانشگاه آزاد اسلامی تاسیس شد. دریافت مجوز تاسیس این پارک به دی‌ماه سال ۹۳ بازمی‌گردد. از سال ۹۵ فعالیت پارک علم‌وفناوری دانشگاه آزاد اسلامی به‌صورت رسمی آغاز شد و در جریان تحولات اخیر و ریل‌گذاری جدید دانشگاه که سرمایه‌گذاری ویژه در حوزه پژوهش صورت گرفت جایگاه متمایز و ویژه یافت. ویژگی‌های منحصربه‌فرد دانشگاه آزاد در فضای آموزش عالی و فناوری کشور، فضای خاص و بی‌بدیلی را دراختیار علاقه‌مندان حوزه فناوری قرار داده است. مدیران دانشگاه آزاد اسلامی با توجه به این مهم، تلاش کردند سبک و سیاق خاص این فضا را در مدیریت جریان نوآوری و فناوری دانشگاه هم اجرا کنند؛ اتفاقی که باعث‌شده پارک علم‌وفناوری دانشگاه آزاد حالا به‌عنوان یکی از پارک‌های صاحب‌سبک در مدل اقتصادی هم شناخته شود. برای بررسی آخرین تحولات این پارک با سیدمحمدجواد صدری‌مهر، مدیرکل پارک علم‌وفناوری دانشگاه آزاد اسلامی گفت‌وگو کردیم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

ابوالفضل مظاهری یگانه عرب
روزنامه‌نگار

اگر موافق باشید، نقطه آغاز بحث را زمان پذیرش مسئولیت پارک قرار دهیم. اتفاقاتی که از زمان حضور شما در پارک علم و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی رخ داده است، چیست؟

می‌خواهم به‌طور خلاصه، یک قدم بالاتر بروم و درباره کل بخش فناوری دانشگاه صحبت کنم. بخش فناوری دانشگاه آزاد اسلامی از هیچ به منزلی‌ترین بخش در کشور تبدیل شده است. دانشگاهی که در بدو ورود دکتر محمدمهدی طهرانچی، ریاست دانشگاه آزاد اسلامی شاید جزء آخرین دانشگاه‌های کشور در حوزه فناوری دیده می‌شد؛ امروزه درصدر دانشگاه‌های کشور از لحاظ فناوری قرار گرفته است؛ به‌نوعی به اذعان همگان جزء پیشروهای دانشگاهی در عرصه فناوری هستیم. زمانی دهقانی به شوخی می‌گفت خوش به‌حال معاون فناوری بعدی دانشگاه آزاد اسلامی! چراکه روزی که بیاید، همه شرایط و تسهیلات برایش فراهم است. روزی که به بخش علم و فناوری دانشگاه آمدیم که البته پارک علم و فناوری نیز قسمتی از این بدنه درحال حرکت است، صرفا اجاره‌بگیر بودیم، یعنی شرکت فناور در مرکز رشد ما قرار می‌داد و هزینه می‌داد و می‌رفت؛ اما امروزه زیرساخت‌های فراوانی ازجمله آیین‌نامه سرای نوآوری و بارانداز فناوری ایجاد شده که هیات‌امنای دانشگاهی آن را مصوب کرده است. در این آیین‌نامه از روزی که ما صرفا اجاره‌بگیر بودیم، به این جریان رسیدیم که هر شرکت فناور و هسته فناوری با دانشگاه می‌تواند در ۱۰ مدل مشارکت کند. ۱-اجاره ۲-رویالتی ۳-ایجاد شرکت مادر تخصصی و... که تا پایین‌ترین حد یعنی اجاره تا بالاترین حد مشارکت، یعنی سهام‌داری را شامل می‌شود؛ البته در همین آیین‌نامه تیمرهای نیز داریم که اگر مدل مشارکت در میان این ۱۰ مدل قرار نگرفت، واحد اجاره دارد مدل یازدهم را ایجاد و به تصویب شورای دانش‌بنیان در بیاورد، یعنی یک اجازه عام برای هر نوع مشارکت که هیچ موسسه‌ای به قطع این امکان را در اختیار ندارد و تمام پارک‌های علم و فناوری کشور همگی با مدل اجاره‌ای با مجموعه‌هایشان کار می‌کنند.

دست باز اساتید با تصویب آیین‌نامه فعالیت‌های فناورانه اعضای هیات‌علمی

به این معنا که درحال حاضر پارک علم و فناوری پردیس و پارک‌های زیرمجموعه وزارت علوم به‌صورت اجاره‌ای کار می‌کنند؟

بله. اجاره با رویالتی. مدل سه‌امداری و ۱۰ مدل دیگر درکنار تیمره‌ای که دست شما را باز می‌گذارد تا هرطور خواستید در این جریان حرکت کنید، در هیچ پارک دیگری جز پارک‌های دانشگاه آزاد اسلامی وجود ندارد. این زیرساخت اولی است که با تصمیم‌سازی معاونت فناوری دانشگاه و حسن‌نظر هیات‌امنا انجام شد. زیرساخت دوم بحث آیین‌نامه فعالیت‌های فناورانه اعضای هیات‌علمی است که اساسا قبلا نبوده است. ما برای هیات‌علمی تعریف کردیم که به جای درسی که می‌خواهید سرکلاس به دانشجو بدهید، فعالیت فناورانه داشته باشید. در ادامه بحث استفاده از امکانات کارگاه‌های آزمایشی را مطرح کردیم. قبل از این امکانات وسیعی در کشور داشتیم که اساسا استفاده نبود، حدود چند صد میلیارد تومان تجهیزات آزمایشگاه که هیچ کارکردی نداشت. به‌طور مثال، در یکی از واحدهای استان فارس دیدم، دستگاهی که در مهندسی مواد جزء پیشرفته‌ترین دستگاه‌ها بوده و در دانشگاه شریف به‌عنوان برترآمدترین دستگاه از آن استفاده می‌کنند، در دانشگاه آزاد اسلامی یکی از واحدهای استان فارس بلااستفاده، گوشه‌ای افتاده بود. تاکنون در دانشگاه آزاد اسلامی بالغ بر ۱۵ واحد تونل باد داریم که اگر اشتباه نکنم خود وزارت دفاع دو یا سه تا تونل باد دارد؛ تونل بادهایی که بعضا شاید سالی دو یا سه بار استفاده نمی‌شد. در بازدید از واحد مجلسی، یک سوله، ۴۰ دستگاه ماشین‌تراش، cnc و فرز همه در زووری بود که این اگر راه‌اندازی می‌شد باید سه شیفت برای فولاد مبارکه کار کند. آیین‌نامه بحث استفاده از کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها و اینکه هیات‌علمی تبدیل به شرکت شود و کار را در اختیار بگیرد و سود بگیرد و به دانشگاه سود برساند، یعنی هیات‌علمی‌ای که می‌تواند از این جریان استفاده کند. بحث بعدی یا چهارم صندوق پژوهش و فناوری دانشگاه است. امروز بزرگ‌ترین vc کشور برای دانشگاه آزاد اسلامی است. تا امروز در این مدت دو،سه ماهه مدیرعامل صندوق سرمایه‌گذاری بالای ۵۰ میلیارد تومان ضمانت‌نامه‌هایی برای موضوعات ارائه‌شده در زمینه فناوری صادر کرده است. بحث پنجم، آیین‌نامه استفاده از فضاهای آزاد دانشگاه برای موضوعات فناورانه بود که بر این اساس، اجازه داده است دانشگاه فضای مازاد خود را با بخش خصوصی مشارکت کند. در جریان هستید در هر شهری دانشجو کم شده و ساختمان‌هایی در بهترین نقاط شهر وجود دارد. اجازه دادیم همان اتفاقی که برای ساختمان قرب افتاد برای دیگر ساختمان‌های مشابه نیز در تمام کشور رخ دهد. این زیرساخت‌هایی که در این مدت ایجاد شده دانشگاه آزاد اسلامی و معاونت فناوری دانشگاه را به مترقی‌ترین بخش فناوری در کشور تبدیل کرده است. به‌طور خلاصه اگر هیچ بخش فناوری‌ای این تعداد facility و آیین‌نامه راهگشا ندارد که بتواند کار خود را پیش ببرد، تمامی بحث‌های مطرح‌شده، بعضی سهام‌داری را شامل می‌شود؛ البته در همین آیین‌نامه تیمرهای نیز داریم که اگر مدل مشارکت در چرخ‌های دایره‌ای بوده است. روزی که در این بخش مستقر شدیم، قسمت فناوری شورای دانش‌بنیان در بیاورد، یعنی یک اجازه عام برای هر نوع مشارکت که هیچ موسسه‌ای به قطع این امکان را در اختیار ندارد و تمام پارک‌های علم و فناوری کشور همگی با مدل اجاره‌ای با مجموعه‌هایشان کار می‌کنند.

تبدیل پارک علم و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی از خانه اجاره‌ای به مکانی با اصالت

به وضعیت فعلی و اتفاقاتی برسیم که در این دو سال قابل درک بوده و متمایزکننده پارک علم و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی نسبت به دیگر پارک‌هاست.

اولا اتفاقی که در این دو سال افتاده این بوده است که از یک خانه اجاره‌ای تبدیل به مکانی با اصالت شدیم. امروز که اینجا نشسته‌ام بالای ۸۰ درصد از کسانی که در پارک علم و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی نشسته‌اند، از مراکز رشد و آن زنجیره درآمده‌اند. پس امروز هویت کاملا دانشگاه آزاد اسلامی داریم. ثانیا ما از ضریب زیر ۳۰ درصد که شرکت‌های مستقر در پارک در بدو ورود بودند، امروز به ضریب ۸۰درصد دانشگاه آزاد اسلامی رسیده‌ایم.

ظرفیت فعال‌سازی ۲ هزار شرکت فناور در دانشگاه آزاد اسلامی وجود دارد

درحال حاضر ظرفیت پارک دانشگاه آزاد اسلامی چه‌اندازه است؟

امروز ۱۲۰ شرکت فناور مستقر در پارک داریم که ۸۰ درصدشان خروجی‌های مراکز رشد دانشگاه‌های آزاد سراسر کشور است.

ایده‌آل و ظرفیت ما چقدر است؟

ایده‌آل ما ۲ هزار شرکت است.

توان این موضوع وجود دارد؟

ما دانشگاهی به وسعت ۲۰۰درصد آموزش عالی کشور هستیم. حتما باید این ظرفیت را داشته باشیم. روی این منطق داریم. ما یک‌میلیون دانشجو داریم. اگر ۱۰ درصد از این دانشجویان در عرصه فناوری حضور پیدا کنند که البته باید بیایند، ۱۰۰ هزار دانشجوی فناور خواهیم داشت. به‌طور متوسط هر پنج‌نفر باید تیم شوند. افقی که ما در معاونت علمی و فناوری دانشگاه داریم این است که در انتهای سال ۱۴۰۱، حدود ۱۰۰ هزار دانشجوی فناور داشته باشیم؛ یعنی ۱۰ درصد. پس ما باید ۲۰ هزار شرکت استارتاپی داشته باشیم. این هدف‌گذاری برای دکتر طهرانچی و دهقانی برزنند شده که تا پایان سال ۱۴۰۰ حدود ۲۰۰ هزار استارتاپ در دانشگاه آزاد اسلامی داشته باشیم. از این مقدار، طبق نرخ چهانی ۱۰ درصد موفقیت و تجاری‌شدن است، پس باید میزبان ۲۰۰۰ استارتاپ براساس یک‌میلیون دانشجو در پارک باشیم. تعداد ۱۲۰ شرکت فناور که امروزه طرف حساب ما هستند، بسیار کم است و ما از جریان اصلی عقب هستیم. صحبت شده زمینی که دانشگاه آزاد اسلامی به مساحت ۱۰۰ هکتار در منطقه گرمدره دارد، به‌عنوان پارک علم و فناوری دانشگاه در نظر گرفته شود تا بتوانیم این ۲ هزار شرکت را در آن مکان مستقر کنیم. اقدام دوم حمایت ویژه از شرکت‌های هیات‌علمی است. سیاست‌گذاری ما این است که شرکت هیات‌علمی در پارک ایجاد شود؛ چون اگر هیات‌علمی به سمت نوآوری و فناوری برود، دانشجو را با خودش همراه می‌کند. شرکت‌های هیات‌علمی مرتبط با پارک به‌شدت در کشور درحال تکثیر هستند به‌طور مثال، در قزوین شرکت هیات‌علمی در بحث نهال پسته متناسب با شرایط منطقه کار می‌کند. در کرمانشاه شرکت در کشت بافت گل‌محمدی شرکت‌های هیات‌علمی کار می‌کنند.

حمایت اصلی دانشگاه آزاد اسلامی مبتنی‌بر کسب‌وکار اجتماعی است

شرکت‌های موفق هیات‌علمی دیگر که کارشان در یک سطح برجسته باشد هم پیدا می‌شود؟

بله. حدود ۳۰ شرکت هیات‌علمی با پارک مرتبط هستند.

پس دانشگاه آزاد اسلامی بحث نخبگانی را ترک کرده است؟

ترک نکرده بلکه حمایت اصلی خود را بر کسب‌وکار اجتماعی گذاشته است. با همان شعار که دانشگاه باید در مسائل اجتماعی و کسب‌وکار اجتماعی ورود کند.

نظام موضوعات فناوری هر منطقه کشور مشخص می‌شود

چون شرکت نگین‌بدر یک‌سری ویژگی‌هایی دارد که از هر جهت آن را متمایز می‌کند، در کشور به آن نیاز جدی وجود دارد و نو است و از نظر اقتصادی و مسائل دیگر، فعالیت قابل توجهی دارد. ۳۰ شرکت دیگر هم همین‌طور هستند؟

بله مثلا واحد یادگار امام در بحث اینووبیت (innovate) کردن واگن‌های قطار و هرکدام از واحدهای دیگر در رشته‌های خود، این ویژگی را دارد. نکته‌ای که اضافه می‌کنم این است که امروز در پارک علم و فناوری، با توجه به نیازهای کشور سیاست‌گذاری کرده‌ایم و حرکتی آغاز شده که می‌خواهیم متناسب با آمایش منطقه‌ای باشد. در پارک علم و فناوری، دبیرخانه‌ای ایجاد کرده‌ایم که از کارهای مانداگر در کشور خواهد بود؛ دبیرخانه نظام موضوعات فناوری کشور. در هر استان پنج نقطه شناسایی شده است و در هر نقطه رفته‌ایم سراغ کسب‌وکار آن منطقه. متناسب با آن نیازهای هر منطقه، نظام موضوعات فناوری و فرصت‌های فناوری مشخص می‌شود. این جدا از بحث پایشی و پژوهش است. این نظام موضوعات فناوری است که درحال انجام است.

در چه مرحله‌ای است؟

در حال انجام است.

چه زمانی می‌توانیم بگوییم ما یک نظام موضوعات کامل فناوری در دانشگاه آزاد اسلامی داریم؟

به‌صورت کامل هیچ موقع نمی‌رسیم ولی نتایج اولیه آن در انتهای ۱۴۰۰ به جایی می‌رسد که یک دور در همه کشور انجام شده است. مثلا می‌بینید در ملارد مکسوکار مدرم وی چه چیزی می‌چرخد؟ مبل و کارهای هنری مثل منبت کاری. من می‌خواهم یک تیم کشف‌کننده فرصت تشکیل بدهم. این تیم کاشف، ترکیبی از هیات‌علمی به‌علاوه افراد صنعت، به‌اضافه شرکت‌های فناور است. این تیم می‌رود نظام موضوعات فناوری را در می‌آورد و هر مشکلی را تبدیل به rfp می‌کند. یعنی طرح پیشنهادی. مثلا در ملارد امروز ۲۳ rfp داریم. همه اینها با cnc تک‌محوره کار می‌کند. طرحی که در می‌آورند، چهار، پنج ماه باید قلم بخورد. اگر cnc اگر چهارمحوره شود کل هزینه تمام‌شده کالا، به‌جای چهار، پنج ماه، خلاصه می‌شود؛ در سه، چهار روز. موضوع بحث چوب خشک‌هایی است که در ملارد مشکل دارد و رطوبت مغز چوب را نمی‌کشد و بعد از یک سال چوب ترک می‌خورد که باعث می‌شود بگویند بی‌کیفیت است. موضوع بعدی قومی است که داخلش استفاده می‌کنند. در ملارد رفته‌ام و دیده‌ام که در هر کارگاه سوال می‌کنند و می‌گویند این چطور طراحی می‌شود؟ می‌گویند ژورنال اینتالیایی می‌گیریم و از رویش انتخاب می‌کنیم و سیاه‌قلم می‌زنیم و سیاه‌قلم را می‌دهیم کسی طرح ۳d کند و یکی دیگر طرح cnc می‌کند و این را به دستگاه می‌دهیم. می‌پرسم چقدر حقوق می‌دهید؟ می‌گویند سیاه‌قلم ماهی هشت‌نه تومان. کارگاه بعدی همین کار را می‌کند و نمی‌آید از این نفر قبلی طرح‌هایش را بگیرد. الان بچه‌های دانشگاه هر یک اپلیکیشن ایجاد می‌کنند و بچه‌های دانشگاه هنر ما طرح را می‌زنند و تبدیل به فایل ۳d می‌کنند و در آن جا می‌گذارند. فردیک آیوتمن ماهی ۲۰۰ تومانی می‌دهد و ماهی چند طرح برای انتخاب کردن دارد. فقط همین خود ملارم می‌شود؛ ۲۳ موضوعی که موضوعات فناوری هستند و همه معطوف به نتیجه‌اند.

وظیفه پارک علم و فناوری تعریف مساله و فعالیت‌های فناورانه است

هر ۲۳ مساله از بحث فناوری است؟

تعریف مساله و فناوری کار پارک علم و فناوری است. ما در کشور حل کننده‌های مساله بسیار خوبی داریم. دانشجوی دانشگاه آزاد اسلامی و ایتهایی که از کشور بیرون می‌روند برای این می‌روند که حل کننده مساله هستند. کشوری می‌گوید کسی را می‌خواهم که مساله من را حل کند. اینجا هم کسی دانشجوی دکترای مکانیک است. به آلمان می‌رود که مشکل صنعت آلمان را حل کند. اینجا مساله خودم را تعریف نکرده‌ام که بخواهد حل کند. چون تعریف مساله بسیار سخت‌تر از حل مساله است. چون وقتی می‌خواهید مساله تعریف کنید باید بگویید کجا بایستید. اشراف نسبت به فناوری و پژوهش و بازار و تولید لازم است و نیاز است کسی به همه آنها اشراف داشته باشد. برای همین تیم کاشفی که می‌فرستم از دانشگاه و صنعت و شرکت فناور تشکیل می‌شود. همه باهم می‌روند. پس موضوع بحث تعریف مساله فناوری یک کار جدی است که امروز در دانشگاه انجام می‌شود و کاری جدی را با صندوق نوآوری و شکوفایی شروع کرده‌ایم و از طرفی پلتفرم همرسانی آن ایجاد شده است. در ۱۵ شهر کار نظام موضوعات درحال انجام است. در چرم تبریز و کشمش بناب با فرش ماشینی کاشان نیز همین‌طور و تا پایان ۱۴۰۰ به ۱۵۵ نقطه می‌رسانیم که شرکت فناور بتواند اینها را ببیند و انتخاب کند و پرونده را برای حل کردنش بگیرد و ببرد.

اشاره داشتید به حوزه استادان و نشستی که اواخر اسفند برگزار شد. با توجه به اینکه ۱۴۰۰ سال شکوفایی شرکت‌های نوآور اعضای هیات‌علمی است. در این حوزه اتفاق خاصی افتاده است؟ منظور شما در آن جلسه دوباره بحث ریل‌گذاری بود؟ چون بخش اعظمی از ریل‌گذاری اتفاق افتاده و الان باید قطار به حرکت بیفتد. این قطار به حرکت افتاده یا با مشکلاتی مواجه است؟ بخشی را می‌دانیم که به مسائل فرهنگی مرتبط است. هنوز فرهنگ نوآور و فناور آن‌طور که انتظار می‌رود در دانشگاه سوار نشده است. در بستر فکری دانشگاه هنوز یک‌سری مقاومت‌ها دیده می‌شود ولی آیا هنوز موضوع و مساله دیگری وجود دارد یا ما تصورمان اشتباه است و استقبال زیادی از جامعه و اعضای هیات‌علمی وجود دارد و انبوهی از شرکت‌ها در صف تشکیل و فعالیت هستند؟

واقعیت این است که انبوهی از شرکت‌ها در صف تشکیل اندولی موضوع هیات‌علمی با بحث‌های دیگر یک قرقی دارد و آن این است که سری‌دوزی نیست، تک‌دوزی است. در موضوعات هیات‌علمی چون دوستان مسائل و نکات خود را دارند و اینها برای ما اهمیت ویژه دارد، هر شرکت هیات‌علمی که راه بیفتد به نظر ما قسمتی از دانشگاه به سمت فناوری حرکت کرده. نگاه ما نگاه جزئی‌نگر است و اینجا دیگر آیین‌نامه کار را نمی‌تواند جلو ببرد. تا الان حدود ۳۰ شرکت داریم و از این ۳۰ شرکت بیش از ۲۳ شرکت در ۹ ماه اخیر ایجاد شده‌اند. در شرکت هیات‌علمی کاملا سیاست ما مشارکت است. شریک می‌شویم. امکانات را من به‌طور کامل می‌آورم و فناوری و دانش از هیات‌علمی است. این کار مشکلاتی هم دارد. چون پیش از این، دوستان هیات‌علمی از کارهای اقتصادی برحذر داشته می‌شدند و تشویق می‌شدند که صرفا در فعالیت‌های علمی و پژوهشی بمانند، یک حافظه تاریخی هیات‌علمی دانشگاه دارد که نباید به این سمت برود. اینها هم با بخشنامه درست نمی‌شود. کسی به کسی غالبا دکتر دستور به من می‌دهند و ما مدیرکل‌های دیگر به استان می‌رویم و مشکل آن شرکت را حل می‌کنیم و می‌آییم. شاید بدون اغراق برای هر شرکت هیات‌علمی، حداقل دو سفر داریم. به واحد می‌رویم و با تعامل رئیس استان و واحد و معاون فناوری، واحد مشکل را حل می‌کنیم و تعامل را ایجاد می‌کنیم و فرهنگ این شرکت را جامی اندازیم که شرکت باید اصولا جوری باشد که فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی و خروجی آن منتورو مشاور هستند. آن جنسی را که برای المان‌های مرکز نوآوری و شتاب‌دهنده‌ها می‌خواهیم، داریم تربیت می‌کنیم. ما در ساختار المان‌ها با سرعت حرکت می‌کنیم و با همان سرعت باید روی محتوا هم برسیم. هنوز عقب هستیم. حرف شما درست است. درضمن باید متوجه تفاوتی که جنس کسب‌وکار فناور در دانشگاه آزاد با دانشگاه‌های سایر کشور دارد هم باشیم. تفاوت این است که ما دانشگاهی اجتماعی هستیم. پس کسب‌وکار فناورانه هم اجتماعی است. بنابراین متلا من اگر بخواهم فناوری داشته باشم باید به ملارم بروم و روی فوم کار کنم. روی دستگاه cnc رومیزی چوب کار کنم. این ممکن است خیلی برجسته نباشد. چون یکی می‌گوید من پهپاد می‌سازم و یکی دیگر می‌گوید هواقفا. من رسالت خود را دانشگاه نخبگانی نگذاشته‌ام. جنس فناوری من آن فناوری‌ای است که با زندگی مردم در ارتباط است. تفاوتش این می‌شود که وقتی cnc صد در هشتاد رومیزی می‌سازم، ناگهان بیش از ۵۰۰ سفارش در ملارد برایش می‌آید ولی وقتی پهپاد می‌سازم، دو عدد صنایع نظامی سفارش می‌دهد.

۱۳ محصول دانشگاه آزاد اسلامی بعد از تجاری‌سازی در بازار توزیع شدند

یک حوزه‌ای که ذهن ما را درگیر کرده و سال پیش نیز مرتبا در این باره با شما در ارتباط بودیم.- البته واحدهای دانشگاهی هم در حوزه کرونا فعال بودند- کارشان وصل کردن شرکت‌های فناور به صنایع است. در حوزه‌های معدن و نفت و گاز و پتروشیمی و حوزه IT، کارگزاران فناوری حضور دارند و فعال هستند. در حوزه‌های مختلف امروز ما در پارک شتاب‌دهنده داریم. نکته مهم دیگر کمیته‌های ارزیابی هستند. زمانی در دانشگاه در فناوری وقتی می‌خواست تصمیم گیری شود ۷ نفر تصمیم می‌گرفتند. این می‌خواست نانوتکنولوژی یا آی‌تی یا کشاورزی یا هوش مصنوعی باشد، فرقی نداشت. امروز ۲۴ کارگروه ارزیابی داریم. طرح که می‌آید قبل از اینکه بخواهیم نگاه کنیم کارگروه ارزیابی مربوطه آن را می‌بیند که تقریبا در هر کارگروهی ۷ نفر هیات‌علمی و استادتمام فناور حضور دارند. این کارگروه طرح را بررسی می‌کند و نتیجه‌اش را می‌گوید. امروز کاملا بحث فناوری تبدیل به موضوعی تخصصی با دقت بالا در دانشگاه آزاد شده است.

از روند دو سال اخیر راضی هستید که خودتان آمدید و کار را دست گرفتید؟

از این روند خوشحالیم.

ورضایت؟

حتما می‌توانست بهتر باشد. حتما کاستی‌هایی داشتیم.

چون فناوری از چیزهایی است که انتها ندارد. هرچقدر هم تلاش کنید باز هم انتهای آن باز است. برای چنین مدیری برنامه‌ها را در چه سطحی می‌بینید؟

یک بار دکتر طهرانچی انتقادی کردند از ما که انتقادشان هم درست بود. به شوخی به ایشان گفتم خیلی دوست داشتم شما ما را از اینجا بردارید و مدیر اداری در قسمتی از واحدها بگذارید. کار راحتی است و در روز کار تعریف‌شده‌ای دارید و معمولا ارباب‌رجوع به شما نیاز دارد و پشت در اتاق صف می‌کشد تا اینکه ما را مدیر فناوری گذاشته‌اید که در هفته از این استان به آن استان باید بدویم در گرما و سرما و در انتها هم کارهای سخت را انجام می‌دهیم. جنس فناوری این بود. حتما می‌توانستیم بهتر باشیم. کم و کاستی داشتیم ولی از شرایطی که امروز هستیم نسبت به دو سال پیش خرسندیم.

دانشگاه آزاد اسلامی در اکوسیستم فناوری به‌عنوان بازیگر اصلی پذیرفته شده است

اگر بخواهیم در سطح کشور بررسی کنیم شاید شهرک علم‌وتحقیقات اصفهان و پارک علم‌وفناوری پردیس برندهای حوزه فناوری‌اند. به نظر نمی‌رسد هنوز دانشگاه آزاد را به‌عنوان برند در حوزه فناوری در چنین سطحی قبول کرده باشند؛ حتی حوزه دستگاه‌ها و نهادهای فعال در این حوزه. این اساسا درست است؟ فکر می‌کنید چه زمانی این تغییر ریلی که اتفاق افتاده می‌تواند در بستر جامعه و حتی نگاه محققان و مسئولان و مدیران ما خروجی‌اش مشاهده شود؟

البته امروز همه دانشگاه‌های فناوری دانشگاه آزاد را به‌عنوان بازیگر اصلی پذیرفته‌اند و احترام می‌گذارند. اگر بخواهم یک تفاوتی را بگویم برخی مجموعه‌هایی که نام بردید جزو متمرکز در یک نقطه هستند و همه دارایی آنها متمرکز است، آن نقطه به چشم می‌آید. ما در ۵۷۰ نقطه کشور پراکنده شده‌ایم. یعنی مانند دو تاجر می‌مانند که یکی همه کالاهای خود را در یک مغازه آورده و یک تاجر دیگر کالای خود را در ۵۷۰ شهر برده است. این کالاهای پراکنده، در هر کل استان‌ها توزیع کرده و به ۵۷۰ شهر برده است. این کالاهای پراکنده، در هر شهری که می‌رود چند قلم بیشتر نیست. پس اینها اگر جمع شوند قابل مقایسه با آن یک مغازه نیستند. امروز در کل کشور نزدیک به ۴۰۰۰ هسته و واحد فناور داریم. برخی مجموعه‌هایی که اسم می‌بریم کل ظرفیت‌هایشان به ۷۰ نانس‌رسد.

کیفیت آنها در چه سطحی است؟ چون خیلی وقت‌ها می‌بینیم که آمارها را بالا می‌روند اما با خروجی مطابقت ندارد.

ربت موفقیت ده درصد است. از این چهار هزار تا ۴۰۰ تا دربیاید، خیلی خوب است. چهار هزار تا در این پروسه حرکت کرده‌اند ولی لازم است که تعدادشان بالا باشد. یعنی چهار هزار ورودی باید باشد که از دل آن ۴۰۰ خروجی دربیاید. همچنین ما در کیفیت ضعف داشته‌ایم و این ضعف درحال برطرف شدن است. اساسا ما المان‌ها را ایجاد می‌کنیم ولی محتوا را هم باید پشت‌سر آن برسانیم. در المان به جای هر استاد باید متور داشته باشیم. ما هنوز در تربیت متور ضعیف هستیم. مدرسه و کارآفرینی‌ها دوماه آینده افتتاح خواهد شد. ورودی این مدرسه هیات‌علمی و فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی و خروجی آن متور و مشاور هستند. آن جنسی را که برای المان‌های مرکز نوآوری و شتاب‌دهنده‌ها می‌خواهیم، داریم تربیت می‌کنیم. ما در ساختار المان‌ها با سرعت حرکت می‌کنیم و با همان سرعت باید روی محتوا هم برسیم. هنوز عقب هستیم. حرف شما درست است. درضمن باید متوجه تفاوتی که جنس کسب‌وکار فناور در دانشگاه آزاد با دانشگاه‌های سایر کشور دارد هم باشیم. تفاوت این است که ما دانشگاهی اجتماعی هستیم. پس کسب‌وکار فناورانه هم اجتماعی است. بنابراین متلا من اگر بخواهم فناوری داشته باشم باید به ملارم بروم و روی فوم کار کنم. روی دستگاه cnc رومیزی چوب کار کنم. این ممکن است خیلی برجسته نباشد. چون یکی می‌گوید من پهپاد می‌سازم و یکی دیگر می‌گوید هواقفا. من رسالت خود را دانشگاه نخبگانی نگذاشته‌ام. جنس فناوری من آن فناوری‌ای است که با زندگی مردم در ارتباط است. تفاوتش این می‌شود که وقتی cnc صد در هشتاد رومیزی می‌سازم، ناگهان بیش از ۵۰۰ سفارش در ملارد برایش می‌آید ولی وقتی پهپاد می‌سازم، دو عدد صنایع نظامی سفارش می‌دهد.

۱۳ محصول دانشگاه آزاد اسلامی بعد از تجاری‌سازی در بازار توزیع شدند

یک حوزه‌ای که ذهن ما را درگیر کرده و سال پیش نیز مرتبا در این باره با شما در ارتباط بودیم.- البته واحدهای دانشگاهی هم در حوزه کرونا فعال بودند- قرار بود نزدیک به ۱۳ محصول تجاری‌سازی شود و دانشگاه به تجاری‌سازی آنها کمک کند. آیا اتفاقی که باید، افتاد؟

بله، کاملا. محصولات تجاری‌سازی شده و به بازار رفتند.

سرمایه‌گذاری ۴ میلیاردی کرونا در تجاری‌سازی محصولات کرونایی

دانشگاه آزاد چه اندازه بر موضوع کرونا سرمایه‌گذاری کرد؟

بر موضوع کرونا در دو مرحله نزدیک به ۴ میلیارد سرمایه‌گذاری کردیم. جالب است بدانید نرخ فناوری در دانشگاه و بازگشت سرمایه در سال‌های ۹۸ کمتر و سال ۹۹، ۶ برابر بوده است که امری فوق‌العاده است؛ البته این درحالی است که دستگاه‌های مشابه در حوزه فناوری ضرر کرده‌اند. در سال ۹۹ نرخ درآمد دانشگاه از فناوری ۶ برابر بوده است. همان ۱۰ درصدی که موفق شده‌اند، ارزش افزوده خوبی داشته‌اند؛ البته من سهم پایین یعنی سهم‌های ۱۵ و ۲۰ درصد را درنظر می‌گیرم. از همان درصدهای پایین و ۱۰ درصدها، ۶۰۰ درصد درآمد داشته‌ام و این خوبی حوزه فناوری است. من که ۶۰۰ درصد درآمد داشته‌ام بسیار بیشتر از من، خود فناور درآمد داشته است؛ چراکه فناور سهم بالاتری در این جریان دارد. در شرایط کرونا نیز شرایط همین بود. از ۱۰ اسفند کمیته بررسی کارگروه‌های کرونا آغازبه کار کرد و سیاستگذاری‌ها انجام شد که در بحث درمان ورودی نداشته باشیم و هدف و اقدامات ما در بحث قطع زنجیره انتقال باشد. تقریبا هر شب تا پاسی از شب جلسه داشتیم. حدود ۳۰۰ طرح از کشور جمع‌آوری و از این مقدار ۱۳ طرح پذیرفته شد. این ۱۳ طرح هم طرح‌های موفقی است که درحال انجام است. باکس‌های استابلایزر بود که در بالکا خرید و استفاده می‌شود. در آستارها دکمه‌های بدون تاچ بود. کرد و سیاستگذاری‌ها انجام شد که در محوله دهان و بینی اسیری می‌شد تا ویروس را از بین ببرد. این ۱۳ مورد همگی محصولات خوبی است. دستگاه اوزون جنریتور بود که به‌شدت در این مدت استفاده شد. این ۱۳ محصول به‌دلیل اینکه با وسواس دقیق و کار کارشناسی شده انتخاب شدند، بسیار موفق عمل کردند.

تاکید رهبر انقلاب بر حل مسائل مالی دانشگاه با سرمایه‌گذاری در فناوری

دانشگاه آزاد در شرایط برتلاطم به این نتیجه رسیده است که سیاست دورشدن از شهریه را دربیش بگیرد. از نظر شما بحث فناوری چه‌اندازه می‌تواند در این موضوع برنرنگ شود. چقدر این تناسب می‌تواند به هم‌بخورد و به کفه فناوری بیشتر برسد؟ کمااینکه اداره دانشگاه باید کمی ساده‌تر شده، از شهریه دور شود و با چالش کمتری مواجه شود.

ترکیب فناوری و کارآفرینی نهادی است که امسال تمام این بار را باید به دوش بکشد. جلسه‌ای که سال گذشته دکتر علی‌اکبر ولایتی و دکترمحمدمهدی طهرانچی خدمت رهبری بودند، ایشان فرمودند که بحث‌های مالی دانشگاه باید با سرمایه‌گذاری بر مسائل فناوری حل شود.

یعنی در آینده دانشگاه باید به جایی برسیم که فناوری بتواند بدون توجه به شهریه، کل هزینه‌های دانشگاه را در برگیرد؟

بله، فناوری و کارآفرینی؛ یعنی فناوری به‌علاوه جریان نوآوری. طرح‌های کارآفرینی زیادی داریم. یکی از طرح‌ها را مثال می‌زنم. مثلا در حوزه اشتغال فناورانه و نوآورانه دانشجویان برنامه داریم. درحال‌حاضر پروژه عسل را انجام می‌دهیم. ۲۴ شهر کاندیدا شده‌اند. به کردستان و مریوان رفتیم و طرح را عملیاتی کردیم. استان‌های گلستان، گیلان، اردبیل، آذربایجان، کرمانشاه، کردستان، یاسوج و اصفهان، استان‌های درگیر بحث عسل در کشور هستند. در هر استان ۳ شهر و مجموعا ۲۴ شهر درگیر این جریان شده‌اند. به هر دانشجو واحدهای سه‌تایی کمی می‌دهیم و به‌جای پول چک یک ساله می‌گیریم. دانشجو کندو را می‌گیرد و چک یک‌ساله می‌دهد. بلافاصله در بحث کندودای آموزش می‌بینند و کار خود را شروع می‌کند. دانشجویان هر رشته‌ای می‌توانند حضور پیدا کنند، اما اولویت با دانشجویان رشته کشاورزی است.

یعنی اگر دانشجویی علاقه داشته باشد، به شما چک داده و از شما کندو می‌گیرد؟

بله، به‌شرطی که کندو را می‌تواند بگیرد. به‌دلیل اینکه نمی‌خواهیم تردد در زنبورستان زیاد باشد، واحدها سه یا شش تایی است. پس از آن تیم‌ها آموزش می‌بینند و کار را شروع می‌کنند. انتهای سال از درآمد کندو چک خود را پاس می‌کنند و از سال بعد هم از درآمد کندو شهریه دانشگاه را پرداخت می‌کنند.

دانشجو تا آخر سال صاحب سه کندو می‌شود؟

از همان اول صاحب آن است؛ چراکه دانشجوی من است، به او کودیت داده و از او چک گرفته‌ام.

اگر آخر سال از کندوها درآمدی ایجاد نشود، چه اتفاقی می‌افتد؟

دانشجو باید آورده داشته باشد. ما هم کمک می‌کنیم که آورده وجود داشته باشد؛ چراکه متصدی بحث کندودرایی نیز در جریان این کار، دانشجو را همراهی می‌کند.

راه‌اندازی ۲۴ زنبورستان در استان‌های مختلف کشور

**یعنی قرار است در ۸ است